

Lier kommune
GRØNNE LIER – FOR ALLE INNBYGGERE

Månedsrappport for september 2023

Innhold

Prognose for netto driftsresultat	2
Utvalgsområdene.....	4
Oppvekst, - kultur- og idrettsutvalget	4
Helse, - omsorg- og velferdsutvalget	6
Utvalget for landbruk og næring	8
Utvalget for miljø og plan	8
Formannskapet stab.....	9
Formannskapet Kommunale foretak	9
Fellesområdet	9

MÅNEDSRAPPORT FOR ØKONOMI I LIER KOMMUNE

SEPTEMBER 2023

Prognose for netto driftsresultat

Regnskapet for 2022 viste et merforbruk i tjenesteområdene på totalt 46,1 millioner kroner. Utover året 2023 har det blitt tydelig at de økonomiske utfordringene i flere virksomheter har blitt forsterket. I 1. tertialrapport ble det tilleggsbevilget 25,7 millioner kroner fra disposisjonsfondet for å dekke merforbruk i flere virksomheter. I månedsrapporten for september er prognosen allikevel et merforbruk i virksomhetene på 75,2 millioner kroner.

På fellesområdet er det forventet netto merinntekter fra skatt/rammetilskudd, renter, utbytte og integreringstilskudd. I siste prognose er disse merinntektene beregnet til 79 millioner kroner. Dette er betydelige merinntekter, men allikevel ikke nok til å dekke forventet merforbruk i virksomhetene.

Kommunedirektøren ser alvorlig på situasjonen og det er høyt fokus på økonomioppfølging i hele organisasjonen. Det er iverksatt tiltak for å redusere merforbruket.

Kommunedirektøren følger situasjonen tett og vil vurdere ytterligere tiltak dersom situasjonen krever det. Dersom det skulle bli behov for tiltak som påvirker tjenestenivå eller kvalitet, vil dette ikke bli iverksatt før det eventuelt gjøres politiske vedtak om det.

Prognose årsresultat 2023	Resultat 2022	Prognose årsresultat august	Prognose årsresultat september
Tall i 1000 kr.			
Virksomhetene totalt	-46 100	-82 800	-75 200
Skatt og rammetilskudd	60 900	30 000	30 000
Vann og avløp (leie av infrastruktur)	9 000		
Renter	-1 800	10 000	10 000
Pensjon	3 800		
Lønnsoppgjør	-4 300	-12 000	-12 000
Integreringstilskudd	-	8 000	16 000
Merutgifter korona etter kompensasjon	-12 000		
Utbytte	6 000	22 900	22 900
Bruk av øremerkede disposisjonsfond		-8 000	-8 000
Annet	-1 700		
Regnskapsmessig avvik mot budsjett	13 800	-31 900	-16 300
Budsjettert netto driftsresultat just. 1	19 897	6 935	6 935
Netto driftsresultat prognose	45 673	-24 965	-9 365
Netto driftsresultat i prosent	1,9 %	-1,1 %	-0,4 %

Negative røde tall over indikerer merforbruk, mindreinntekt og/eller underskudd

Tabellen ovenfor viser vanligvis status for kommunen eksklusive kommunale foretak. I og med at Lier Vei, Vann og Avløp KF har varslet merforbruk innen brøyting, er merforbruket deres beregnet inn i merforbruket for «virksomhetene totalt». Utover dette presenteres økonomisk status i de kommunale foretakene i deres tertialrapporter.

Som det fremkommer av tabellen, viser siste prognose et netto driftsunderskudd på 0,4 %, eller 9,4 millioner kroner. I følge handlingsreglene skal kommunen styre mot et overskudd på 1,75%. Det er imidlertid gledelig at prognosen er forbedret med 15,6 millioner kroner fra forrige rapportering. Dette skyldes både en forbedring i noen av virksomhetene, samt en merinntekt knyttet til integreringstilskuddet for flyktninger.

I 1. tertialrapport ble det vedtatt å kompensere enkelte virksomheter med 25,7 millioner kroner med inndekning fra disposisjonsfondet. Kompensasjonen er hensyntatt i rapporten fra disse virksomhetene. Selv om dette medfører lavere budsjettavvik i disse virksomhetene, medfører det ikke noen bedring av kommunens økonomiske resultat. Det økonomiske resultatet bedres utelukkende gjennom å redusere utgifter eller øke inntekter.

Kommunestyret vedtok et nytt reglement for overføring av over- og underskudd i virksomhetene i februar møtet. I ny ordning er det lagt inn en begrensning når det gjelder hvor store over/underskudd som kan samle seg opp i virksomhetene. Flere virksomheter har likevel nå en utfordring med å håndtere underskudd fra 2022, samtidig som den økonomiske situasjonen i 2023 er bekymringsfull. Andre virksomheter har overskuddsfond som planlegges brukt til ulike formål i 2023. Kostnader som eventuelt påløper ved bruk av

overskuddsfond vil svekke kommunens netto driftsresultat utover det som er lagt til grunn i prognosen i tabellen ovenfor.

Nedenstående kapitler forklarer avvikene for det enkelte utvalg. Forslag til budsjettjusteringer i enkelte virksomheter vil påvirke avviket for utvalget, men ikke prognosen for netto driftsresultat.

Utvalgsområdene

Nedenfor blir økonomiske prognoser innenfor tjenesteområdene og fellesområdet nærmere beskrevet. Negative tall betyr merforbruk og/eller mindreinntekt. Positive tall betyr mindreforbruk eller merinntekter.

Oppvekst, - kultur- og idrettsutvalget

Prognose årsresultat: -24 900, dette er nedjustert fra -28.500.

Prognosen for 2023 for utvalget er et samlet merforbruk på 24,9 millioner kroner. Årsaken til at prognosen er nedjustert er et forventet mindreforbruk i barnevernet. Det er usikkerhet i forhold til barnevernets prognose, da svært kostnadskrevenne tiltak kan oppstå raskt. Det er kun små endringer for virksomhetene for øvrig fra forrige måned.

Skolene melder totalt om et antatt merforbruk på 23,9 millioner kroner. Dette er omtrent det samme som forrige måned. Hele 9 av 12 skoler har per september et merforbruk på over 5%. Prognosen er noe forbedret for Tranby og Høvik, mens Gullaug har et økt merforbruk.

Kommunedirektøren skulle gjerne ha sett en større økonomisk effekt av tiltakene som er satt i gang. Det er gjort en gjennomgang for å tilpasse bemanningen til lærernormen, men det har kommet nye vedtak om spesialundervisning som har spist opp mye av den økonomiske effekten.

Andre årsaker til merforbruket i skolene er følgende:

- Økning av elever som får vedtak om ekstra ressurser. Det er flere barn enn tidligere med alvorlige diagnoser som krever tett oppfølging både i skole og SFO. Barn med autismediagnoser har økt fra 2-3 elever forrige skoleår til 17-18 dette året. Utgiftene til spesialundervisning har fra 2019 til 2022 økt med ca. 15 millioner kroner. Det er en økning på mer enn 15 årsverk pedagoger. Det har også vært en vesentlig økning i assistentressurser til denne elevgruppen (3-4 millioner kroner).
- Høyt fokus på å etterleve lærernormen medførte at antall lærere gikk mye over normen. Ved siste GSI-telling (grunnskolen informasjonssystem) i november 2022 lå skolene i Lier 21 årsverk over minstekravet. Vi vil snart ha klare tallene for høsten 2023. Det vil trolig være langt færre skoler som ligger over normen dette skoleåret.
- Endret kompetansesammensetning og tettere bemanning på miljøverkstedene har ført til flere ansatte og høyere lønnsutgifter. Det er økning på rundt 13 årsverk etter ny

organisering. Det er blitt tilført midler via tidligere HP til miljøverkstedet på Hennemmarka, men ikke til Tranby. Økt bemanning og kompetanse ved Tranby er dekket innenfor den ordinære skolerammen.

- Lærere som slutter (adjunker) erstattes oftest av lærere med mastergrad som er høyere lønnet etter omlegging av lærerutdanningen. Gjennomsnittlig ligger lønnskostnaden til en lærer med mastergrad 70.000 høyere enn en adjunkt. Dette er en merkostnad som ikke er kompensert skolene i de årlige lønnsoppgjørene.
- Innføring av nye læreplaner gjør at skolene har et økt behov for digitale læremidler og lisenser som er i tråd med de nye planene.

Tiltak:

Det er iverksatt en omstilling for å redusere merforbruket.

Følgende tiltak er gjennomført, og vil gjennomføres fremover:

- Fra oppstart av skoleåret skal skoler som ligger over lærernorm ligge tilnærmet på norm. Flere skoler melder at de fra høsten 2023 ikke klarer å oppfylle lærernormen.
- Antall kontaktlærere skal reduseres der det er forsvarlig. Det samme gjelder bruk av vikar og overtid.
- Praksis i forhold til henvisning til PPT, utarbeidelse av sakkyndig vurdering og enkeltvedtak om spesialundervisning gjennomgås for å sikre riktig nivå på spesialundervisningen, og for å øke handlingsrommet til skolene knyttet til spesialundervisning. Endringen vil ta tid da de fleste sakkyndige vurderinger har en varighet på inntil tre år.
- Arbeidet med å styrke kvaliteten i den ordinære undervisningen og tilpasset opplæring for å redusere behovet for spesialundervisning er et viktig tiltak fremover. Dette er i tråd med signalene til ny opplæringslov, som etter planen skal gjelde fra august 2024. Det er nedsatt en arbeidsgruppe som skal se på Lier kommunes praksis og tiltak for å nå mål i ny opplæringslov.
- Det er satt opp et tverrfaglig nettverk for skolenes ressursteam med møteplikt for PPT og skoleledere der temaet er bedre tilpasset opplæring for å få ned antall elever som mottar spesialundervisning.
- Det er planlagt en rekke tiltak for å jobbe med kvalitet i ordinært tilbudet og spesialundervisning dette skoleåret. Dette gjelder opplæring i forskningsbaserte lesekurs for elever med lesevansker, fagsamlinger for skoleledere med deling og kompetansetiltak knyttet til tema spesialundervisning og tilpasset opplæring, arbeidsgruppe som skal jobbe med rammeverk og tiltak til barn i risiko med adferd som utfordrer oss, samt at alle skoler i Lier skal bli dysleksivennlige innen 2026.
- Høvik skole har redusert med 4 lærerstillinger. Åpningstiden i SFO er redusert med en ½ time fra høsten i samråd med skolens FAU. Åpningstiden tilsvarer da det de andre SFO-ene i kommunen har.
- Egge skole har slått sammen 1. og 2. trinn og 3. og 4. trinn for å spare på bemanningen. Besparelsen her er at det ikke skal settes inn vikar ved fravær.
- Møter som kan legges til kommunens egne lokaler er flyttet tilbake dit. De årlige to-dagers samlingene for barnehage- og skoleledere er redusert til en dagssamling og deltagelse på kurs og seminarer vurderes særlig nøye. Estimert besparelse er 200.000 kroner.
- Alle LMU (lokalt medbestemmelsesutvalg) har fått i oppdrag å sette økonomi, tiltak for å redusere forbruket, og effekten av tiltakene på agendaene i alle møtene sine.

Ytterligere tiltak blir vurdert fortløpende.

PP-tjenesten

Prognosen er et merforbruk på 0,95 millioner kroner. Det er en økning i antall henvisninger og antall barn og unge som mottar spesialpedagogisk hjelp.

Barnehageområdet

Prognosen er budsjettbalanse.

De kommunale barnehagene har et merforbruk per 2.tertial, men forventer likevel å gå i balanse ved årets slutt.

Kommunalt tilskudd til private barnehager ligger på budsjett, mens vedtak om assistentressurser til barn som har særskilte behov har et merforbruk i første halvår på 3,5 millioner kroner. Med en forutsetning om at høsthalvåret får et noe lavere nivå, så vil barnehageområdet gå i balanse.

Øvrige virksomheter

Tjenester til barn og unge med funksjonsnedsettelse melder om et forventet merforbruk på 4 millioner kroner. Årsaken til merforbruket er delvis økte utgifter til pårørendestøtte i form av omsorgsstønad. Økningen på dette området har kommet over tid. Det er også økte utgifter til ekstra bemanning rundt enkelte barn og unge, som har vedtak på et høyt omsorgsnivå.

Voksenopplæringen, Kultur og Helsetjenesten barn, unge, foreldre og gravide forventer å gå i balanse.

Helse, - omsorg- og velferdsutvalget

Prognose årsresultat: -45 300, dette er nedjustert fra -46 000.

Det er flere virksomheter som melder om et betydelig merforbruk, og prognosen forutsetter at det settes i gang tiltak som reduserer dagens forbruksnivå. Fokus på økonomi er styrket i alle virksomhetene. Det er gjennomført en opplæringsdag om økonomistyring for alle virksomhetslederne, i tillegg til den dialogen som er løpende. Det er også nødvendig å gjennomføre ytterligere opplæring i økonomistyring og budsjettering denne høsten. Det arbeides fortløpende med å gjennomføre tiltak som skal redusere merforbruket.

Områder med de største utfordringene:

Økningen i kostnader til kjøp av eksterne plasser var økende gjennom 2022, men det er ikke kjøpt ytterligere plasser, eller botilbud innen psykisk helse eller for voksne med funksjonsnedsettelser i 2023. Flere av de allerede kjøpte plassene har imidlertid hatt behov for økt bemanningsfaktor. Dette medførte økte utgifter på slutten av fjoråret, som vil få helårsvirkning for 2023. Oppsigelse av plasser har minst tre måneders oppsigelsestid og det

skal i tillegg legges til rette for et forsvarlig helse- og omsorgstilbud i kommunen, før brukeren kan få tilbud i kommunens bofelleskap.

Det er også en økning i vedtak til brukerstyrt personlig assistanse. Det er en økning i både antall brukere og nivået på tjenestene. Det er også en økning i omsorgsstønad hos de med særlig tyngende omsorgsoppgaver. Tjenester til personer med funksjonsnedsettelse har brukere med vedtak etter pålegg fra Statsforvalter, som gir økte utgifter. Det er økning i bemanning grunnet krav om faglig forsvarlighet ved flytting av enkeltbrukere.

Institusjonene Liertun, Fosshagen og Nøstehagen har et merforbruk av variabel lønn. Det var økning i innleie av ekstrahjelp i forbindelse med sykefravær gjennom sommeren ved både Fosshagen, Hjemmetjenesten og ved Tjenester for voksne med funksjonsnedsettelse. Overtidsbruk og bruk av innleie er økende. Hjemmetjenesten har en reduksjon i merforbruket på variabel lønn i september og virksomhet Psykisk helse og rus har en oppjustert prognose som skyldes økte lønnsutgifter til både fast ansatte og variabel lønn. Merforbruket ved Liertun, skyldes i stor grad ivaretagelse av pasienter med økt behov for bemanning. Nøstehagen sykehjem har økning i bruk av variabel lønn og har i tillegg et tilpasningsbehov som skriver seg fra tidligere år for å få aktiviteten i tråd med bevilgede rammer, der sykehjemmet nå ser på ulike turnusordninger for å redusere innleie.

Legevaktjenesten melder om et overforbruk, men dette dekkes inn av mindreforbruk i andre virksomheter under forebyggende tjenester. Samlet sett forventes det balanse for de forebyggende tjenestene.

Tiltak:

Tiltak som iverksettes er foreløpig følgende:

- Opphør av en eksternt kjøpt plass, der bistandsbehovet vil bli dekket av kommunens eget tilbud innenfor psykisk helse.
- Gjennomgang av bruk av institusjonsplasser for å sikre at langtidsplasser faktureres riktig og at alle plasser utnyttes optimalt og uten opphold. Dette vil gi økte inntekter og reduserte utgifter til eksterne kjøp.
- Sørge for at rett pasient får tjenester på rett sted slik at innleie av ekstra bemanning reduseres.
- Stopp i bruk av overtid - og reduksjon i bruk av ekstrahjelp i tjenesteområdene
- Etablering av vikarpool for bruk av helsepersonell på tvers.
- Team rundt hver virksomhet som gjennomgår turnus, bemanningsfaktor, kortere vakter, organisering av driften og effekten av tiltak.
- Aktive tiltak i virksomheter med lavt nærvær for å redusere utgifter til sykefravær og innleie.
- Gjennomgang av vedtak om brukerstyrt personlig assistanse (BPA) og omsorgsstønad.
- Gjennomgang av vedtak om avlastning til barn og unge.
- Virksomheter med høyt merforbruk må starte prosess med effektivisering av driften og bemanningen.

Ytterligere tiltak vil bli drøftet frem mot neste rapportering.

Utvalget for landbruk og næring

Prognose årsresultat: Balanse

Prognosen følger budsjett.

Utvalget for miljø og plan

Prognose årsresultat: - 5 400, dette er nedjustert fra – 7 100

Bygg og geodata

Byggesaksområdet har så langt i år en inntektssvikt på 2,8 millioner kroner. Det registreres en markant nedgang i antall byggesøknader. Spesielt har det vært nedgang i antall større saker, som genererer den største andelen av gebyrinntektene. Vi får likevel inn byggesaker som må behandles innenfor lovpålagte frister. Nedgangen i antall nye byggesaker har ført til en mulighet for å jobbe inn restanser. Veldig mange av sakene gir lavere inntekt fordi tiltakene er mindre. Søkerne på mindre tiltak kan være aktører som ikke har utbyggerkompetanse. Dette medfører at mindre søknader kan være arbeidskrevende å følge opp. Økt arbeidsomfang på små tiltak vil bli vurdert i forbindelse med mulig økning av gebyrer i forbindelse med revisjon av gebyrregulativet.

Nedgangen i antall saker har også medført en mulighet til å styrke arbeidet med tilsyn og ulovlighetsoppfølging. Det er arbeides nå også med å få ned restanser relatert til ulovligheter. Dette er et arbeid som er krevende og vil pågå fremover.

Prognosen for året er satt til et overforbruk på 5,4 millioner kroner. Nedjusteringen fra mai skyldes bedre grunnlagsdata nå som vi er lenger ut i året, i tillegg til at det er gjennomført flere tiltak for å begrense merforbruket.

Tiltak:

Tiltak som iverksettes er følgende:

- Stopp i bruk av konsulenter, 1 stilling på tilsyn og ulovlighetsoppfølging erstattes ikke, (reduisert fra 2 da 1 sluttet september).
- Personell vil blir benyttet til andre stillinger i kommunen. En jurist omdisponeres til økonomiavdelingen der oppgavene vil være eierstyring og personvern.

Fjordbyen

Det er nødvendig med bistand fra eksterne konsultantselskaper for å lage konkrete forslag til endringer i bestemmelser og plankart for å møte innsigelsene på områderegeringsplan.

Vi håper å kunne lande omforente løsninger med regionale myndigheter i løpet av året, og at ny behandling av KDP og områdeplanen skjer 1. halvår 2024. Med mindre det skulle komme

krav om ytterligere større utredninger og møtene med regionale myndigheter trekker ut i tid, vurderes budsjettammen som tilstrekkelig.

Formannskapet stab

Prognose årsresultat: + 0,4 millioner

Som tidligere varslet er det et forventet overforbruk hos IKT som skyldes innleie av midlertidig leder fra konsulentbyrå første halvår. Mindreforbruk i andre virksomheter dekker opp for merforbruket.

Mindreforbruket er særskilt innenfor utviklingsenheten. Dette er i hovedsak grunnet at det ikke er satt inn vikar i svangerskapspermisjon, samt at det er begrenset noe på opplæring og kursvirksomhet for kommunens ansatte, dette har vært gjort som tiltak for å holde kostnader nede.

Formannskapet Kommunale foretak

Begge de kommunale foretakene rapporterer eventuelle avvik i sine respektive tertialrapporter.

Fellesområdet

Skatteinngang 2023

Utvikling i skatteinngang for kommunen og landet totalt vises i tabellen nedenfor.

	Akkumulert vekst i forhold til samme periode forrige år												
	Budsjett 2023	Pr. Januar	Pr. Februar	Pr. Mars	Pr. April	Pr. Mai	Pr. Juni	Pr. Juli	Pr. August	Pr. September	Pr. Oktober	Pr. November	Pr. Desember
Kommunen	-7,5 %	-2,5 %	-2,1 %	2,8 %	2,5 %	1,3 %	2,4 %	3,6 %	1,6 %	1,6 %			
Landet	-5,1 %	0,1 %	-0,2 %	3,8 %	3,0 %	1,9 %	2,0 %	2,4 %	1,0 %	0,9 %			

Lier kommune har budsjettert skatteinntekten 20 millioner kroner høyere enn statsbudsjettets anslag.

Samlet sett er de frie inntektene (skatt og rammetilskudd) pr. september 38 millioner kroner høyere enn budsjett. Av dette er 12,5 millioner kroner økning i rammetilskuddet hvor kommunene ble kompensert for økt pris og lønnsvekst.

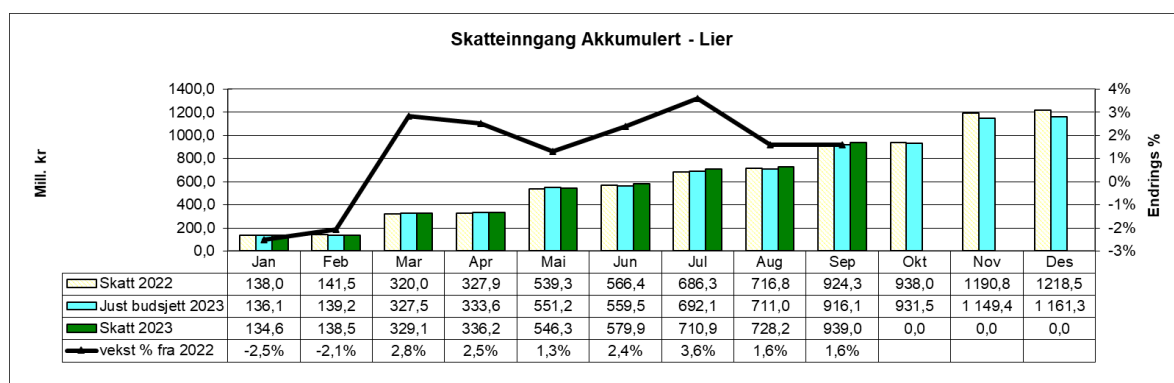
I følge regjeringen er det mye som tyder på at skatteinngangen 2. halvår 2023 blir lavere enn fjorårets skatteinngang. Dette henger blant annet sammen med forventet nedgang i restskatter og redusert margin- og korreksjonsoppgjør for kommunesektoren.

Kommunedirektøren legger til grunn en prognose med merinntekt på 30 millioner kroner for året.

Forholdet mellom skatteinntektene og inntektsutjevningen

Kommuner med skattenivå over landsgjennomsnittet får et trekk i rammetilskuddet for å utjevne forskjeller i skatteinntekter mellom kommunene. Lier kommune hadde per mars skatteinntekter på 108,3 % av landsgjennomsnittet før utjevning.

Skatteinngang Lier kommune

Lønnsreserve: -12 000

Lønnsoppgjøret er kalkulert 12 millioner kroner høyere enn det som ble avsatt. Dette skyldes av lønnsoppgjøret ble høyere enn det kommunene ble kompensert i statsbudsjettet. I revidert nasjonalbudsjett ble kommunene delvis kompensert i rammetilskuddet samtidig som det ble henvist til høyere skatteinntekter. Overforbruket må derfor ses i sammenheng med økte frie inntekter.

Finans (Renter) 10 000

Prognosen for netto renteutgifter er en besparelse på 10 millioner kroner. Dette skyldes økte renteinntekter fra bankinnskudd, høy andel gunstige fastrenteavtaler på låneporteføljen, samt økte kapitaloverføringer fra selvkostområdene vann og avløp. Ut fra prognostisert etterslep i gjennomføring av investeringer på 400 millioner kroner, kan det planlagte låneopptaket i 2023 utsettes til 2024.

Nettoeffekten av disse faktorene er beregnet til om lag 10 millioner kroner.

Integreringstilskudd 16 000

Høyere mottak av flyktninger finansieres med høyere integreringstilskudd. Ny kalkyle gir et integreringstilskudd som er 16 millioner kroner høyere enn kalkulerte kostnader. Det er flere årsaker til økningen fra tidligere rapporter. Hovedsakelig skyldes det at ansettelse har tatt

lengre tid, og større andel av mottaket skjer sent på året. Kommunen får utbetalt tilskudd for hele året, selv om mottaket skjer sent og kostnadene derav blir mindre.

Utbytte 22 900

Utbyttebudsjettet til Lier kommune er på 17,5 millioner kroner, herav 7,5 millioner kroner fra Vardar og 10 millioner kroner for Lier Everk Holding. Vardar har meldt om et utbytte for 2022 på 20,4 millioner kroner, Lier Everk Holding har meldt om et utbytte for 2022 på 20 millioner kroner.